

BESLUT "NATURRESERVAT NYBRÄNNBERGET": 1991-11-18
SKÖTSELPLAN "NATURRESERVAT NYBRÄNNBERGET"
REGISTERUPPGIFTER "NATURRESERVAT NYBRÄNNBERGET"

LÄNSSTYRELSEN I KOPPARBERGS LÄN
Miljövårdsenheten

BESLUT 1991-11-18
Dnr: 2311-6948-89 (2085)

BILDANDE AV NATURRESERVATET NYBRÄNNBERGET, LUDVIKA KOMMUN

Beslut:

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822, omtryckt 1991:641) det område, som avgränsas med innerkan-
ten av en kraftigt heldragen linje på bifogad besluts-karta, bi-
laga 2, som naturreservat.

Naturreservatets namn skall vara naturreservatet Nybrännberget.

Ändamålet med reservatet skall vara att bevara ett urskogsom-
råde med dess av människan föga påverkade ekosystem som hyser
ett antal sällsynta djur- och växtarter med krav på gammal opå-
verkad skog.

För området skall gälla de föreskrifter enligt 8-10 §§ natur-
vårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen (1976:484 omtryckt
1987:939, 9 § därefter ändrad 1991:1165) vilka anges nedan.

A. Föreskrifter med stöd av 8 § naturvårdslagen om inskränk-
ning i rätten att förfoga över fastigheten inom reservatet.

Utöver vad som gäller i lag eller annan författning är det för-
bjudet att

1. uppföra ny byggnad eller anläggning
2. spränga, gräva, schakta, utfylla, tippa eller dämna
3. anlägga mark- eller luftledning
4. avverka eller utföra annan skogsvårdande åtgärd
5. inplantera för området främmande växt- eller djurart
6. skada växande eller döda - stående eller ikullfallna - träd
och buskar, gräva upp eller plocka örter, mossor, svampar
och lavar
7. framföra motordrivet fordon i terrängen
8. skogsgödsla eller använda kemiska eller biologiska bekämp-
ningsmedel.

Punkt A4 innebär att bestämmelserna i 20 § skogsvårdslagen om
bekämpning av skadeinsekter ej skall gälla inom naturreserva-

tet. Uppkommer insektsskador på omkringliggande skog som följd av att åtgärder för att förebygga eller bekämpa insektsspridning inte vidtagits inom området skall skadan ersättas. Vid exceptionella insektsskador på omkringliggande skog skall övervägas att vidta bekämpningsåtgärder även inom reservatet.

För transport av fälld älg får älgdragare användas under förutsättning att markskador undviks och att älgdragaren är av sådan typ att den drivs med band och manövreras av en person som går vid sidan av älgdragaren (s k "järnhäst").

För del av fastigheten Västansjö 47:2 som markerats med raster på bifogad karta, bilaga 2, gäller förbud att utan länsstyrelsens tillstånd vidta de åtgärder som förbjudits i punkterna A4, A6, A7 och A8.

B. Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdslagen angående markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att de åtgärder vidtas inom området som framgår av bifogad skötselplan, bilaga 3.

C. Föreskrifter med stöd av 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet.

Utöver vad som gäller i lag eller annan författning är det förbjudet att

1. göra åverkan på mark eller på geologiska naturföremål
2. skada växande eller döda - stående eller ikullfallna - träd och buskar, gräva upp eller plocka örter, mossor, svampar och lavar
3. fånga eller insamla djur
4. göra upp eld
5. framföra motordrivet fordon i terrängen.

D. Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdsförordningen rörande naturvårdsförvaltningen av reservatet.

1. Länsstyrelsen fastställer de föreskrifter om naturvårdsförvaltning m.m. som framgår av skötselplanen, bilaga 3.
2. Naturvårdsförvaltare skall vara länsstyrelsen i Kopparbergs län.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Ett kärnområde på 4,35 ha av urskogen på Nybrännberget skyddades 1968 av Billerud som internt skogsreservat i samband med att en skogsbilväg drogs genom området.

Under 1970- och 1980-talet uppmärksammades områdets naturvärden ytterligare i samband med olika utredningar, och i länets urskogsinventering erhöll området högsta skyddsvärde, klass I.

En detaljerad naturinventering med avgränsning av det skyddsvärda området gjordes 1978. Denna avgränsning överensstämmer i huvudsak med föreliggande reservatsgräns.

Området utpekades vara av högsta skyddsklass i länets naturvårdsprogram. Det har även klassats som av riksintresse för den vetenskapliga naturvården.

Under hösten 1989 förvärvade Naturvårdsverket större delen av området från Stora Kopparbergs Bergslags AB. Vid fältbesiktning hösten 1990 har länsstyrelsen funnit att ett område i söder har mycket höga naturvärden och bör ingå i reservatet.

MOTIVERING

Nybrännberget är det bäst bevarade urskogsområdet i Dalarnas bergslagsregion som för övrigt är mycket kraftigt påverkat av skogsbruk under lång tid. Bevarandet av skogen på Nybrännberget i opåverkat skick är därför av mycket stort värde för den till urskog specialanpassade flora och fauna som på senare år blivit allt sällsyntare och hotad. Ett flertal sådana arter återfinns på Nybrännberget.

Urskogsområdet har även ett betydande värde för det rörliga friluftslivet, för undervisning och som vetenskapligt referensområde.

Skyddet innebär att områdets urskogsprägel kan bibehållas och att de krävande djur- och växtarterna skyddas mot skogsbruk och andra hot.

En närmare beskrivning av området ges i bifogad skötselplan.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, blankett 2:1, bilaga 5.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Lilly Hansson jämte ledamöterna Per Erik Aarnseth, Bertil Andersson, Börje Andersson, Karl Boo, Ann-Christin Dåderman, Lars-Ove Hagberg, Karl-Gustaf Holmén, Eva Kungsmark, Bengt Nylund, Olle Olsson, Margareta Rud, Lillemor Rudholm, Lennart Thorslund och Nicke Welin-Berger.

I den slutliga handläggningen deltog även länsråd Leif Svensson, tf länsassessor Sten Carlborg, planeringsdirektör Arne Jons, länsantikvarie Ulf Löfwall, länsarkitekt P Folke Nyholm,

avdelningsdirektör Björn Risinger, miljövårdsdirektör Stig-Åke Svenson, lantbruksdirektör Ewa Wikman och förste byråsekreterare Lennart Bratt, den sistnämnde föredragande.

Lennart Bratt

Bilagor

1. Översiktskarta
2. Beslutskarta
3. Skötselplan
4. Registeruppgifter
5. Hur man överklagar, blankett 2:1

SKÖTSELPLAN

Skötselplan för Nybrännbergets naturreservat i Ludvika kommun.

I ALLMÄN BESKRIVNING

1 ADMINISTRATIVA DATA (Se registeruppgifter)

2 GRUNDEN FÖR BESLUTET SAMT FÖRESKRIFTER (Se förslag till reservatsbeslut)

3 ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

3.1 Naturförhållanden

Nybrännberget ligger en knapp mil väster om Grangärdebygdens odlingslandskap i ett kraftigt kuperat höjdområde. Det högsta berget, Råklacken, når 395 m ö h, medan Nybrännberget och Styggberget är 370 resp. 365 m ö h. Berggrunden utgörs av granit och jordarten av en bitvis mycket stor- och rikblockig morän.

Detta förr otillgängliga skogsområde hyser en gammal urskogsartad skog med talrika mycket gamla och grova träd. Vissa tallar är uppemot 450 år gamla. Granskog av frisk ristyp överväger, ofta med inslag av grova tallöverståndare och torrakor. På bergens krön och i de blockigaste områdena växer tallskog av ristyp. I vissa partier är inslaget av lövträd, framför allt björk och asp stort. Längs bäckarna finns ofta dråg av gransumpskog. En särskilt vacker sumpskog finns söder om vägen, och här ingår även grova klibbalar.

Skogsbränder har format skogstillståndet, och i de gamla tallarna kan man se spår av upp till 5 brandtillfällen. Påverkan av skogsbruk är mycket ringa i det södra området, medan spår

av huggningar är tydliga vid Styggberget-Råklacken. Bl.a. har kolning förekommit vilket rester av milbottnar visar.

Kärlväxtfloran är artfattig, men vissa intressantare inslag finns, t.ex. de sydbergsväxter som växer i Råklackens sydbrant. I anslutning till bäckar och sumpskog påträffas tibast och spädstarr.

Kryptogamfloran är som brukligt i områden med gammal skog mycket väl företrädd, särskilt vad gäller lavarna. Av de ovanligare arterna kan nämnas: smalskaftslav (hotkat.2), Phaeocalicium populneum (hotkat.3) samt brunpudrad knappnålslav, liten blekspik, aspgelélav, västlig njurlav, brokig tagellav, dvärgbägarlav och varglav (samtliga hotkat.4). Krävande vedsvampar som påträffas är bl.a. rosenticka och gränsticka (båda hotkat.4).

Fågelrikedomen i området är iögonfallande, mycket tack vare den rika tillgången på hålträd och döda insektshärbergerande träd. Hackspettarna är typiska i denna miljö, och de ovanliga arterna vitryggig och tretåig hackspett samt gråspett är påträffade. I gamla torrakor häckar slaguggla och pärluggla. Rikedomen på bohål gynnar småfåglar som svartvit flugsnappare och rödstjärt. Även tornsvalor har nyttjat torrakorna som häckplats, något som blivit allt ovanligare i södra delen av landet.

Insektsfaunan är dåligt undersökt, men kan förmodas innehålla flera arter med höga krav på orörd livsmiljö och död ved.

3.2 Markanvändning

Nuvarande markanvändning inskränker sig till jakt. Jakträtten tillhör Skillbergs jaktklubb, Grängesberg resp. Västansjö jaktvårdsområde (end. Västansjö 47:2).

Friluftsliv utövas i viss utsträckning i området, åtminstone i det gamla internreservatet.

3.3 Tillgänglighet

Området är lättillgängligt, åtminstone under barmarkssäsongen, då skogsbilvägar leder genom och förbi de södra och östra delarna. Dessa skogsbilvägar ansluter till allmänna vägen mellan Norhyttan och Lövsjön.

Genom att inga stigar finns i området samt att blockigheten ofta är betydande är det ganska krävande att ta sig fram i terrängen.

3.4 Slitage- och störningskänslighet

Områdets vegetation är känslig för slitage i form av tramp, särskilt inom blockiga partier där det tunna jordlagret lätt skadas.

Störningskänsligheten är betydande särskilt vad gäller häckande fågelfauna. En annan form av störning som kan befaras öka är den uppmärksamhet av samlare som urskogsområden tilldrar sig tack vare förekomst av sällsynta kryptogamer och insekter.

3.5 Källuppgifter

Lundqvist, R.: Urskogsinventering av Kopparbergs län. I manus.

Länsstyrelsen i Kopparbergs län, Miljövårdsenheten. 1988:

Naturvårdsprogram för Kopparbergs län. N 1988:1.

Silow, S. & Holmén, B-M. 1983: Naturinventering av Nybrännberget-Styggerberget-Råklacken. Länsstyrelsen, miljövårdsenheten N 1983:2.

Muntliga uppgifter angående lavar, svampar m.m.: Jan-Olof Hermansson, Ludvika.

Kartor: Ekonomiska kartbladet 12E6i.

II PLANDEL

1 DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

1.1 Övergripande mål

Det övergripande målet med skötseln av Nybrännberget skall vara att skydda och bevara de naturvärden som är knutna till den opåverkade skogen.

1.2 Generella riktlinjer

1.2.1 Hävd av skogsområdet

Skogsbruk skall inte bedrivas inom reservatet.

Brand

Skogen på Nybrännberget är starkt präglad av upprepade bränder. För att föryngra lövgenerationen och för att bevara de insekter och kryptogamer som kräver återkommande brandsucces- sioner behver skogseld tillåtas i området. Detta bör ske i form av aktiv avbränning efter en noga utarbetad plan.

I väntan på att en strategi för aktiv avbränning finns utarbetad skall dock normal brandbekämpning ske, så att kringliggande skogsbestånd inte skadas. För att utarbeta en sådan strategi krävs större erfarenheter av aktiv avbränning, fortsatt forskning kring branddynamik samt en övergripande behandling av de brandberoende naturreservaten som bör tas fram av Naturvårds- verket.

Insektsangrepp

Upparbetning av vindfällen eller insektsangripna träd skall inte ske inom reservatet. Om extrema situationer inträffar får övervägande ske i samråd med skogsvårdsstyrelsen om speciella åtgärder ska vidtagas för bekämpning av skadeinsekter.

1.2.2 Jakt

Jakten i reservatet är inte reglerad enligt reservatsföreskrif- terna. Vid älgjakt får älgdragare användas inom reservatet. An-

läggningar i anslutning till jaktpass som t.ex. regnskydd, torn och liknande får inte uppföras.

1.2.3 Skogsbilväg inom reservatet

Den skogsbilväg som skär genom reservatets södra del fyller inte någon funktion för naturvården. Om vägen behöver nyttjas för skogstransporter eller andra behov för underhållet ombesörjes av nyttjaren. Obehörig trafik bör dock inte förekomma (se vidare punkt 2.2.2).

2. ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

2.1 Övergripande mål

Ändamålet med skyddet av Nybrännberget är framför allt vetenskapligt. Detta hindrar dock inte att området har ett värde för friluftslivet. Den gamla skogen med grova träd och rikedom på fåglar bidrar starkt till detta. Friluftslivet i området bör vara av sådan art att inga omfattande anläggningar krävs. I framtiden kan besöksstrycket förväntas öka varvid nedanstående riktlinjer får tas upp till förnyad prövning.

2.2 Riktlinjer och åtgärder

2.2.1 Tillgänglighet

Nybrännberget har en mycket god tillgänglighet tack vare de skogsbilvägar som berör området. Någon skyltning till reservatet från allmän väg skall inte utföras.

2.2.2 Skogsbilväg/Parkeringsplatser

I avvaktan på den vägförrättning som pågår i området får frågan om skogsbilvägarna i och till reservatet samt parkeringsplatsernas exakta läge vänta. Målsättningen som uttrycks i punkt 1.2.3 bör dock vara vägledande. Markeringarna för parkeringarna på skötselplanekartan är sålunda ännu approximativa.

2.2.3 Vandringsleder

Några vandringsleder bör inte anläggas för närvarande. Om ett ökat besöksstryck medför vegetationsskador och störningar bör det övervägas att dra en slinga som visar representativa delar av reservatet.

2.2.4 Information

Tavlor som informerar om Nybrännbergets speciella naturvärden bör framarbetas och placeras vid parkeringsplatserna samt vid den östra vägens skärningspunkter med reservatet, se skötselplanekartan.

2.2.5 Renhållning/Sanitära anordningar

Något behov av sanitära anordningar finns ej. Eventuellt skräp omhändertas vid tillsyn.

2.2.6 Utmärkning av naturreservatets gräns
Reservatet skall märkas ut i enlighet med svensk standard
(SIS 031522).

3 TILLSYN

Tillsyn skall utföras årligen av naturvårdsförvaltaren.

4 FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Tillsyn: 1 dagsverke årligen.

Engångsåtgärder: Utmärkning av naturreservatets gräns, ca 10
dagsverken.

Framtagande samt uppsättande av informationsskyltar, ca 30 000
kr.

Iordningställande av parkeringar, ca 45 000 kr.

Vägunderhåll: 500 kr/år

Kostnader för avbränning får uppskattas i samband med att en
plan för detta upprättas.

4.1 Kostnadsfördelning

Staten bekostar tillsyn, skötsel och anläggningar.

REGISTERUPPGIFTER

BILAGA 4

NATURRESERVATET NYBRÄNNBERGET

Namn:	Naturreservatet Nybrännberget
Kommun:	Ludvika
Socken:	Grangärde
Läge:	9 km väster om Grangärde
Karta:	Ekonomiska kartbladet 12E 6i
Gräns:	Innerkanten av den heldragna linjen på bifogad karta, bilaga 2
Fastigheter:	Delar av respektive: Ludvika skog 1:2, Prästhytte skog 1:1, Västansjö 47:2 och Västansjö 156:2
Naturvårdsförvaltare:	Länsstyrelsen i Kopparbergs län.
Markägare:	Marken har förvärvats av staten med följande undantag: Del av Ludvika skog 1:2, STORA 791 80 FALUN samt Västansjö 47:2, Arne Herbert Larsson, Anita Jern- berg, Sven Ivarsson
Areal:	169 ha
Naturtyper:	Barrskog
Landskapstyper:	Skoglandskap
Natureografisk region:	30a Norrlands vågiga bergkullterräng med mellanboreala skogsområden
Skyddsmotiv:	Skogliga, botaniska, entomologiska,

Skyddsföreskrifter:	ornitologiska Indispensabla: A 1-8, dispensabel: A 4 vad gäller Västansjö 47:2 och del av Ludvika skog 1:2
Befintliga anlägggn.: Skötselplan med åtgärdsprogram:	Saknas Se bilaga till beslutet om naturreser- vat
Inventeringar och övrig dokumentation:	Se skötselplan